

Материалы международной научно-практической конференции, посвященной 130-летию С. Сейфуллина = С. Сейфуллиннің 130 жылдығына арналған халықаралық ғылыми-практикалық конференциясының материалдары. - 2024. – Б.ІІІ. - Б. 3-5.

ӘОЖ 379.83(574.1)

ОРАЛ ҚАЛАСЫНДАҒЫ ДЕМАЛЫС ОРЫН ЖОБАСЫ

*Азаматова А., Айғалиева А., Төрегелдиева Ф., 4 курс студенттері
Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті
Орал қ.*

Бүгінгі таңда шағын қалаларда тақырыптық саябақтар құру туристер үшін тартымдылық нүктелерінің көбеюіне ықпал етеді. Қазақстан Республикасының Президенті Қасым-Жомарт Тоқаевтың Жолдауында "Елдің туристік әлеуетін іске қосу", жаңа "Серпінді" жобалар жасау қажеттігі айтылған.

Ең маңызды туристік-рекреациялық нысандардың, оның ішінде қалалық саябақтардың орналасуын талдау, бұл нысандар негізінен Қазақстанның оңтүстігінде орналасқан, бұл маршрутты Ресей азаматтары үшін ыңғайлы етпейді.

Бұл жұмыста Қазақстанның туристік объектілер тізбегіндегі маңызды буын бола алатын бұрынғы құм карьерінің орнында Орал қаласында бірегей көпфункционалды саябақ - қосымша тарту нүктесін құру ұсынылады [1,2].

Учаске Орал қаласының шығыс бөлігінде орналасқан. Учаскенің ауданы 425,3283 га құрайды, оның ішінде ауданы 101,2482 га су айдыны бар. Солтүстік бөлігінен коммуналдық-қойма объектілері аймағына және аз қабатты тұрғын үй құрылысына іргелес. Оңтүстік жағында жайылмалы жасыл желектер аймағымен шектеседі. Учаскенің шығыс шекарасы Жайық өзенінің жағалау сызығымен өтеді. Оңтүстік-батыс жағынан учаске бұзылған тұрғын орта қабатты құрылыс аймағына іргелес. Солтүстік-батыс бөлігі өнеркәсіптік аймақпен шектеседі. Жобалау объектісі аумағының рельефі жазық, су айдынының жағалау сызығына қарай төмендейді. Ең биік нүкте объектінің солтүстік бөлігінде салыстырмалы биіктігі 16 метр биіктікте орналасқан [3].

Жобаның тұжырымдамасы Батыс Қазақстанда туристік саланы дамыту үшін қажетті туристерді тартудың негізгі нүктесі ретінде көпфункционалды тақырыптық саябақты құру болып табылады. Жобаның бас жоспары 1-суретте көрсетілген, жобалау объектісінің аксонометриясы 2-суретте көрсетілген.

Саябақтың бүкіл жол желісін біріктіретін негізгі жолдар – бұл су қоймасының жағалауы, сонымен қатар периметрлік жол (сурет 3).

Саябақ келесі аймақтардан тұрады:

1. Негізгі кіру аймағы;
2. Танымдық аймақ;
3. Ойын-сауық аймағы;

4. Мәдени-демалыс аймағы;
5. Ашық демалыс аймағы;
6. Ғылыми-білім беру аймағы.

Функционалды аймақтарға бөлу схемасы 4 суретте көрсетілген

Негізгі кіру аймағы саябақтың батыс жағында орналасуға ұсынылады, онда ол көп қабатты тұрғын үй құрылысының болашақ аймағына іргелес. Бұл аймақ кіреберіс алаңын құру және оның айналасында арша, қызғылт және Қызғалдақ бақтарымен қоршалған жасыл шатыры бар саябақтың негізгі ғимаратын орналастыру арқылы шешіледі.

Танымдық аймақта хайуанаттар бағын, ботаникалық бақты, Қазақстан аралын және эко-соқпағы бар құс аралдарын орналастыру ұсынылады. Хайуанаттар бағында: маймылдар павильондары, жираф пен зебра павильоны, піл мен бегемот павильоны, көк қошқарлар павильоны, сондай-ақ кеміргіштер павильондары кешені және авиарийлер кешені құрылады [4]. Барлық учаскелер жануарлардың нақты өмір сүру жағдайларына мүмкіндігінше жақын болу үшін жасалған. Ботаникалық бақтың жоспарлау құрылымы бір визуалды осьте орналасқан далалық ландшафттар жүйесі ретінде шешілді. Қазақстан аралында Қазақстанның ірі қалаларының: Алматы, Астана және Шымкент қалаларының макеттері бар аландар жобалануда.

Ойын-сауық аймағында жабық типтегі аттракциондар паркі, периметрі бойынша бір рельсті теміржолмен Біріктірілген төбелер және бақылау алаңдары бар қадалардағы аспалы жолдардың ішкі жүйесі, сондай-ақ ойын алаңдары жобаланған. Демалыс аймағында аралдарда мейрамхана кешенін, қонақ үй кешенін, іскерлік және мәдени-демалыс орталықтарын құру ұсынылады.

Ашық демалыс аймағында аквапарк, тау шаңғысы кешені, сондай-ақ спорт кешені мен қайық станцияларын орналастыру ұсынылады. Шаңғы кешенін солтүстік бөлігінде орналастыру ұсынылады, өйткені бұл аумақ жобалау объектісінің ең биік нүктесінде орналасқан. Шаңғы беткейінде әр түрлі қиындық деңгейіндегі 4 түсу бар. Баурайға көтерілуді аспалы жолдардың көмегімен ұйымдастыру ұсынылады.

Ғылыми-танымдық аймаққа жатақханасы бар университет кампусы және жабық типтегі футбол алаңдары кіреді [5].

Нысан аумағында жобаланған екпелер қатардағы екпелермен, массивтермен, солитерлермен, сондай-ақ ағаштар топтарымен ұсынылған. Жоба ашық кеңістіктерге - 35%, жартылай ашық кеңістіктерге - 21%, жабық кеңістіктерге - Объектінің жалпы аумағының 44% бөлуді ұсынады (сурет 5).

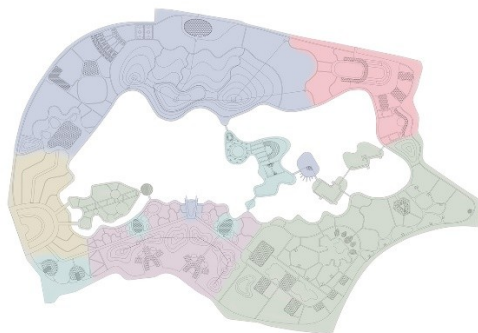
Жобаны әзірлеу кезінде жобалау объектісі аймағының әлеуметтік, табиғи-климаттық және мәдени ерекшеліктері ескерілді. Бұл жоба көпфункционалды жұптарды құрудың әмбебап моделі бола алады.

Сурет 1 - Бас жоспар

Сурет 2 - Жобалау объектісінің аксонометриясы

- ЗОНА ОСНОВНОГО ВХОДА
- ПОЗНАВАТЕЛЬНАЯ ЗОНА
- РАЗВЛЕКАТЕЛЬНАЯ ЗОНА
- КУЛЬТУРНО-ДОСУГОВАЯ ЗОНА
- ЗОНА АКТИВНОГО ОТДЫХА
- НАУЧНО-ОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ ЗОНА

Сурет 3 - Саябақтың функционалды аймақтарға бөлу схемасы

- ОСНОВНЫЕ ДОРОГИ
- ВТОРОСТЕПЕННЫЕ ДОРОГИ
- НАБЕРЕЖНАЯ

Сурет 4 - Саябақтың жол-жол желісінің схемасы

- ЗАКРЫТЫЙ ТИП
- ОТКРЫТЫЙ ТИП

Сурет 5 - Саябақтың көлемдік-кеңістіктік құрылымының схемасы

Ғылыми жетекші - Амангелдіқызы З.

Әдебиеттер тізімі

- 1 Нұрмаханов, БН. (2016). *Компьютерлік графика: ЖОО-ларға арналған оқулық*. ЖШС РПБК «Дәуір».
- 2 Тажибаева, БТ. (2021). *Компьютерлік графика: ЖОО-ларға арналған оқулық*. CyberSmith.
- 3 Баймулдина, НС. (2024). *Компьютерлік графика: ТЖКБ үшін оқу құралы*. Алматы, Саратов. <https://profspo.ru/books/142863>
- 4 4 Аверин, ВН. (2019). *Компьютерная инженерная графика*. М.: Academia.
- 5 _
- 6 Weng, J., Sun, J. (2024). Green landscape 3D reconstruction and VR interactive art design experience using digital entertainment technology and entertainment gesture robots. *Entertainment Computing*, 52(4), 199.